

ne savija, nigdje zbog mjesta, karijere i udobnosti života, ne žrtvuje svoje uvjerenje. To je nesalomljivi borac za istinu do kraja, koji svršava tragično, ali se bori još u času svoga umiranja.

U toku cijele svoje borbe Vlačić bez prestanka radi. On je jedan od najplodnijih pisaca u historiji, njegove značajne, velike, promišljene i duboke folijantske sveske u zapadno evropskim bibliotekama još su i danas izvor misaone spoznaje zapadnoevropskoga svijeta. Prijatelji i neprijatelji smatraju njegov rad još uvijek »orijaškim« i »gigantskim«. Savremenici naši danas iz najnaprednijih krugova katoličke crkve, protiv koje se je Vlačić cijeloga života borio, nalaze veličinu i velikopoteznost u Vlačićevim radovima. Sa protestantske i sa katoličke strane Vlačićevi spisi su neprestano predmet ozbiljnih i temeljitih proučavanja, katolički kulturni svijet smatra da »Vlačićevo ime znači čitav jedan program«.

Na zapadu nema danas pisane historije 16. vijeka a da se u njoj ne spominje Vlačićevo ime. Njegovo djelo je dragocijen prilog misaonoj borbi zapada, njegov karakter je među najsvjetlijima u čitavom tome vijeku. Vlačić nije bio duhovit, miran ironizator, kova Erazma Rotterdamskog. On je bio sav u neprestanom nizu stavova »za« ili »protiv«. On se toliko bio udubio u pisce i učitelje crkvene prvih vijekova kršćanstva, da bez prekida piše u njihovom duhu i tonu, da proživljava cijelim svojim bićem ono što radi i za što se bori, i da je duboko potresen svakim događajem, sukobom ili nesporazumom, koji se javljaju na liniji njegove borbe.

Ta tvrdoglavost, beskompromisnost i žestina, kao posljedica potresnog unutrašnjeg proživljavanja, koja dolazi do izražaja u njegovim spisima, je uzrok da je kod nas Vlačić tako malo poznat. Jer o njemu se ne može pisati neutralno, suhoparno, analitički. Kao i prije četiri stvoljeća, Vlačića se može voljeti ili pobijati. On stalno poziva da se bude ili sa njime